

PALEMAs analys av vägar till utlandsvård – en översikt

Från Webbinarium
28 Januari, 2026

Christina Gerde
PALEMA – Diagnosgrupp bukspottkörtelcancer

Vi vill leva!

- 1. Vi vill mötas av attityden vi ska lösa detta**
- 2. Vi vill ha bästa behandling i Sverige**
- 3. Vi vill få hjälp till utlandet om Sverige ej kan själv**
- 4. Vi vill kunna delta i kliniska studier tidigt**
- 5. Vi vill ha bra samarbete mellan vårdteam**

PALEMAs diagnoser - 20% av all cancerrelaterad dödlighet

Andelen diagnostiserade med Bukspottkörtelcancer

~3%

Nästan 2 000 årligen men ökande förekomst och sjunkande ålder är ett tydligt varningstecken

5-års överlevnad för Bukspottkörtelcancer

~7%

Bristande framsteg har lämnat överlevnaden kvar på en oacceptabelt låg nivå

Bukspottkörtelcancers andel av cancerrelaterad dödlighet

~10%

Cancerpolitik som inte styr resurser dit dödligheten är som högst är inte jämnt

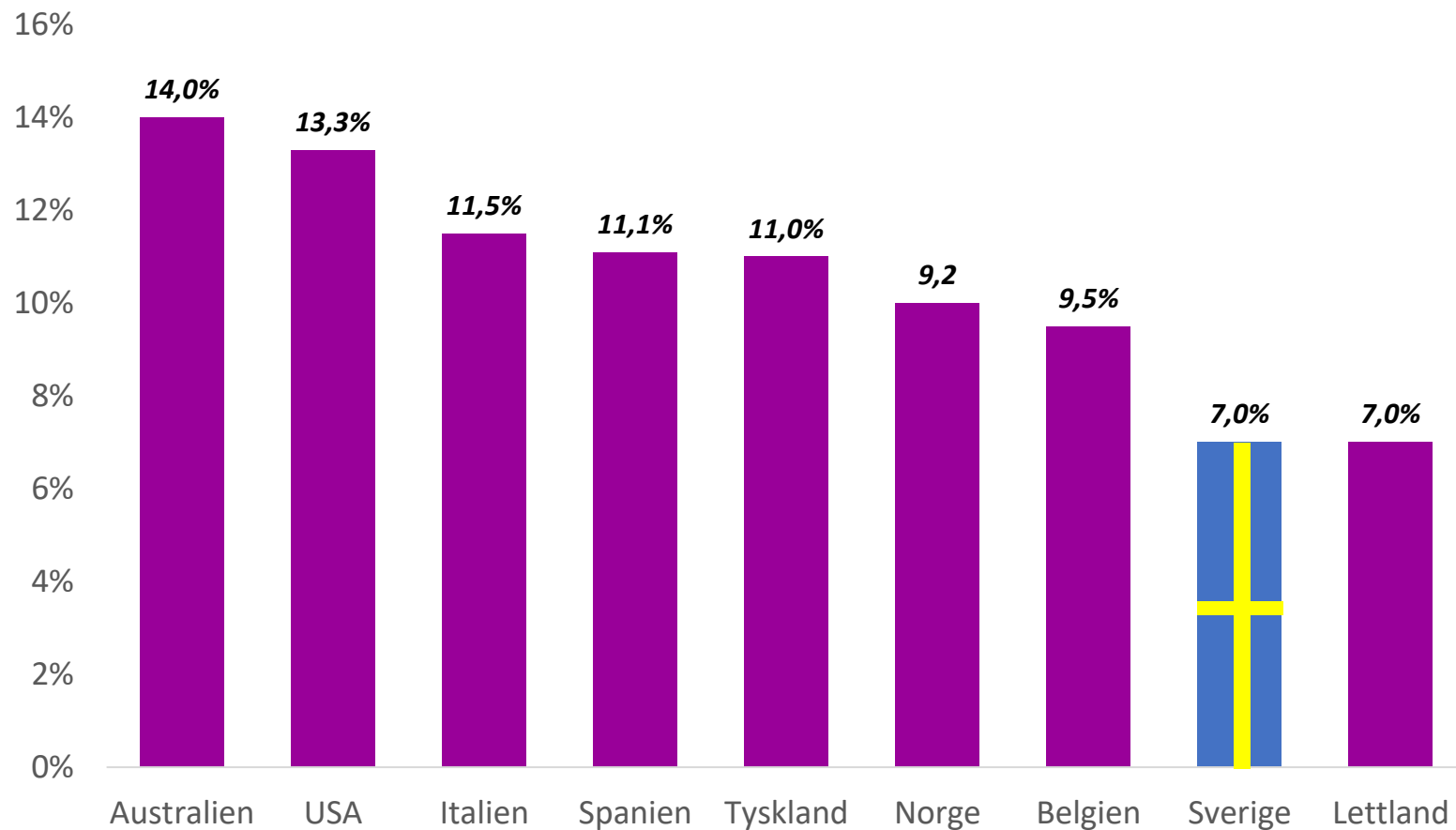
Bukspottkörtelcancers tilldelning av cancerrelaterade forskningsanslag

<1%

En underprioriterad cancerdiagnos i ett system som ska vara behovsstyrt

En cancer med stora konsekvenserna men små satsningarna – är hoppet att finna utomlands för våra diagnoser ?

5-års överlevnad Bukspottkörtelcancer

Källor

Australian Government/Cancer Australia - [Statistik över bukspottkörtelcancer i Australien](#) | [Kräftan Australien](#)

USA: National Cancer Institute - [Bukspottkörtelcancer — Fakta om cancerstatistik](#)

Italien - FONDAZIONE IRCCS ISTITUTO NAZIONALE DEI TUMORI - [Pancreatic Cancer](#) | [IRCCS - Istituto Nazionale dei Tumori](#)

SPANSKA NÄTVERKET FÖR CANCERREGISTER- [Publications](#) | [Redecan](#)

Tyskland - ZENTRUM FÜR KREBSREGISTERDATEN - [Cancer - Bukspottkörtelcancer - Bukspottkörtelcancer \(bukspottkörtelcancer\)](#)

Norge - Kreftregisteret – [Cancer in Norway 2024](#)

Belgian Cancer Registry- https://kankerregister.org/sites/default/files/2025/2025_BE_CFS2023_PANCREAS_SEPT1_2.pdf

Sverige – vårdprogrammet bukspottkörtelcancer [Bakgrund och orsaker](#)

Lettland - [ONKO060. The observed 5-year survival rate \(without cases registered from death certificates, %\). PxWeb](#)

* Beräkningsmetoderna kan skilja sig något åt

Sverige ser inte ut att vara bäst - kolla även i utlandet för att rädda liv!

Olika vägar till utlandsvård

- 1. Planerad vård utomlands – Försäkringskassan / EU-vård**
- 2. Planerad specialistsjukvård utomlands**
- 3. Kliniska studier utomlands**
- 4. Privat**

Första steget - Medical Records

Alltid öppet

- Engelsk summering
- Relevanta journalanteckningar
- Operationsberättelse
- Klinisk patologanalys
- Gensekvensiering
- Labbsvar
- Relevanta remisser och remissvar

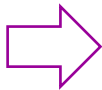

1177

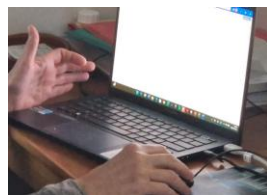
- Röntgenbilder i digital form

Översätt dokumenten själv

- Kostnadsfritt och lite pyssel – finns säker fler sätt

Rätta upp ev bilder till text

Kolla, rätta upp

översätt

Eller ta hjälp

- Låt en översättare göra jobbet.
- Det finns ett antal sådana på kammarkollegiet
- Kanske kostar 10.000 kr för initialt behov.
- <https://www.kammarkollegiet.se/vara-tjanster/oversattare/sok-oversattare-i-vart-register>

Jag behöver vård som Sverige ej kan erbjuda. Vad gör jag?

Vård accepterad och tillgänglig i Sverige

1

Försäkringskassan
Planerad vård utomlands
(EU-vård)

- Hitta vård själv, se [Overview - Public Health - European Commission](#)
- Diskutera med din läkare
- Ansök i förväg eller efterhand hos fkassan om ersättning, se [Planerad vård utomlands - Försäkringskassan](#)
- Sakkunnig i din region är med och beslutar. (RCC i Stockholm)

Livshotande situation, vård finns ej i Sverige

2

Planerad
specialistsjukvård
utomlands (världen)

- Ansökan från behandlade läkare (Stockholm), se [Planerad specialistsjukvård utomlands | Vårdgivarguiden](#)
- IVÄ (enheten för individuella vårdärenden) beslutar med stöd av sakkunnig på RCC, se [Specialsakkunnig, spesak | Vårdgivarguiden](#)

Matchande studie utomlands

3

Klinisk studie utomlands

- Sök fram studie tex genom:
 - MyTomorrow
 - My Cancer Navigator
 - Studiedatabaser
- Diskutera med din onkolog, undersök möjlighet att delta, be om remiss och tänk igenom det praktiska

Behöver vård, 1,2,3 funkar ej i min situation

4

Privat

- Hitta vårdgivare
- Diskutera med din onkolog eller My Cancer navigator
- Testa om Försäkringskassan eller eventuellt egen försäkring kan stå för någon kostnad

- ① Planerad vård utomlands via Försäkringskassan/EU-Vård
- ② Planerad specialistsjukvård utomlands

Utlandsvård betald av det offentliga, fördjupning

Material från RCC, Regionalt Cancercentrum, Försäkringskassan och IVÄ Enheten för individuella vårdärenden, Region Stockholm

① Bakgrund till planerad vård utomlands/EU-vård

- **EU** har i linje med önskan om ökad rörlighet inom unionen **beslutat** om att man **fritt får söka vård var man vill inom EU**.
 - [Planerad vård utomlands - Your Europe](#)
- Ingen remiss krävs
- Speciella förutsättningar gäller
 - Behandlingen ska vara evidensbaserad (ej experimentell)
 - Behandlingen ska vara accepterad i medborgarens hemland
 - Behandlingen ska vara tillgänglig i medborgarens hemland

① Vad betyder det att behandling är evidensbaserad?

- När det gäller **läkemedel** : Godkänd av Europeiska läkemedelsmyndigheten EMA
- När det gäller **strålbehandling och kirurgiska metoder**:
Vårdprogramsgupper inom de olika cancerområdena bedömer forskningen i området och avgör hur starka bevis det finns för en viss typ av åtgärd.

1

Vad innebär det att en behandling är accepterad i Sverige?

- Att behandlingen bedöms som **kostnadseffektiv**
 - Utvärderas av NT rådet när det gäller läkemedel och NTP rådet när det gäller medicinsk teknisk utrustning
- Att behandlingen bedöms som rimligt **genomförbar** i **sjukvårdsstrukturen** och att proffesionen via vårdprogramsgруппerna tycker att behandlingen överträffar annan redan etablerad behandling

1

Vård med ersättning via Försäkringskassan med förhandsbesked

- Efter kontakt med vårdgivare inom EU kan man få en **behandlingsplan** med grov kostnadsbeömning. Denna presenteras i ansökan **till försäkringskassan**.
- Ansökan skickas till **respektive region** som bedömer om kriterierna för ersättning är uppfyllda
- Det ger en **ekonomisk trygghet** för patienterna att veta på förhand om man får ersättning eller inte.

1

Vård med ersättning via Försäkringskassan utan förhandsbesked

- Man tar **själv kontakt** med respektive vårdgivare inom EU och kommer överrens om en behandling.
- Man får **själv lägga ut** för kostnaden och söker därefter återbetalning
- **Ansökan** skickas till **till Försäkringskassan** som sedan ber den **egna regionen om bedömning**.
- Om behandlingen motsvarar kriterierna och är tillgänglig i Sverige så ersätts patienten.
- Om inte så blir det avslag och man får stå för kostnaden själv

① Vad får man ersättning för?

- All **behandling och inneliggande vård**
- Normalt får man **inte** ersättning för **resa och boende** utanför sjukhuset vid poliklinisk behandling (ej inlagd på sjukhus)
- Dock kan man få eventuellt få ersättning även för resa och uppehålle om väntetiderna på vård inom regionen är oacceptabel långa

① Hur görs regionernas bedömning?

- Normalt går **förfrågan till den klinik där vården annars skulle ha erbjudits** i hemregionen och bedöms av en specialist.
- I **Stockholm** görs bedömningen central av erfarna specialister vid **Regionalt cancercentrum (RCC)**
- Kan finnas andra lösningar i de olika regionerna

① Ett avslag på ansökan kan överklagas

- Gäller både förhandsbesked och ersättning i efterhand
- Man kan inkomma med kompletterande uppgifter till Försäkringskassan som då efterhör relevansen med berörd region
- Om man fortfarande får ett **avslag kan man överklaga till Förvaltningsdomstol**

1 Försäkringskassans statistik, all vård utomlands 2025

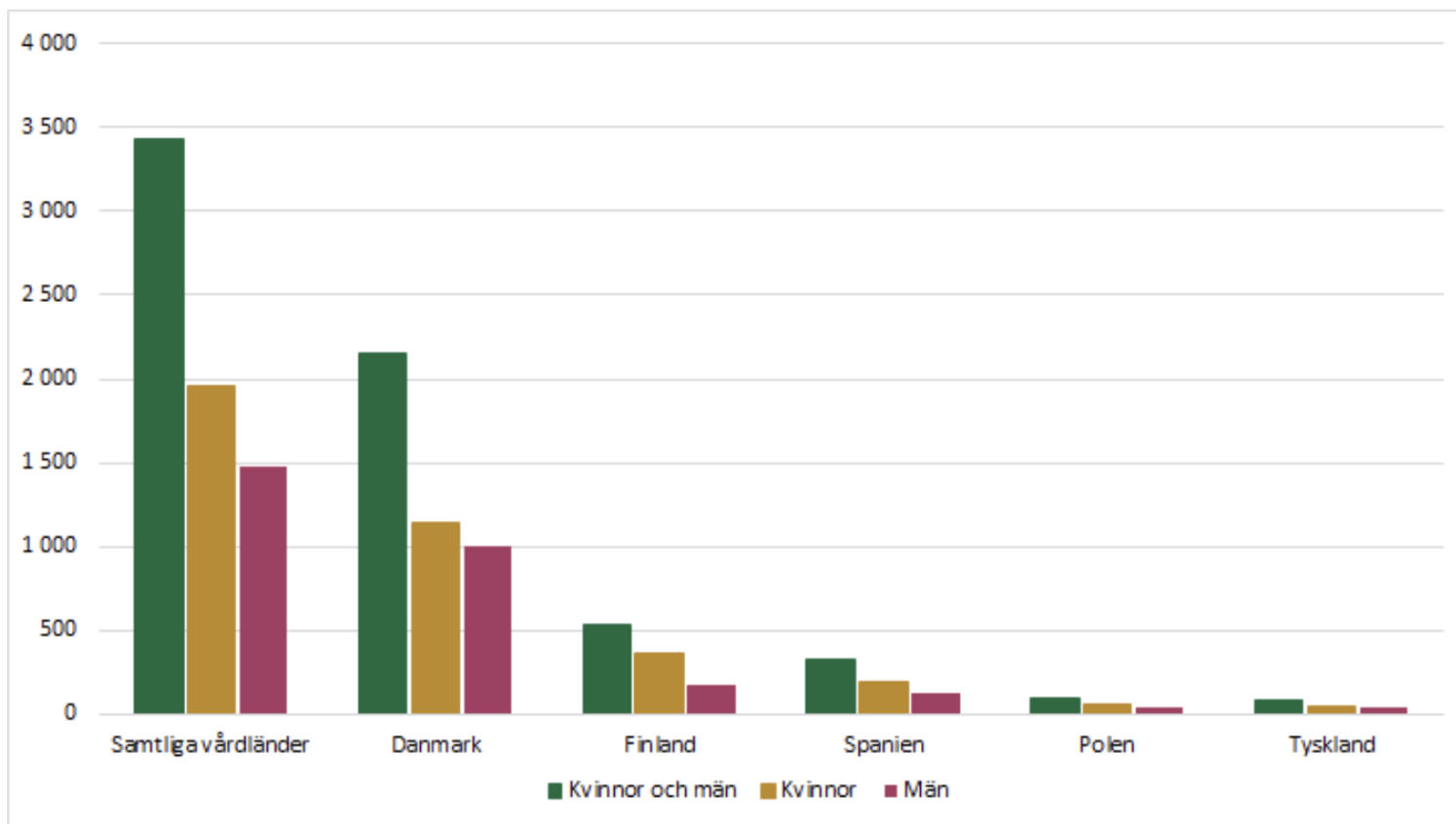
Internationell vård i siffror

3 433

Antal mottagare av ersättning för planerad vård utomlands, 2025

182 766

Utbetalt belopp i 1000-tal kr för planerad vård utomlands, 2025

[Statistik om internationell vård - Försäkringskassan](#)

Planerad specialistsjukvård utomlands - Bakgrund

STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING
HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN
Tf sjukvårdsdirektören

HSN 1982-11-23 p. 15

17 NOV 1982
15353/8207

Riktlinjer för specialistvård utomlands

SAMMANFATTNING

Vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträde 1978-05-23 antogs riktlinjer för verksamhet med specialistvård utomlands.

- den aktuella behandlingen bedöms som adekvat vid patientens sjukdom och är nödvändig för att rädda eller förbättra vitala funktioner eller patientens liv
- förutsättningarna för behandlingens genomförande i Sverige saknas på grund av t ex att en utomlands tillämpad behandlingsmetod, som efter en samlad medicinsk bedömning kan förordas, ännu inte införts i landet eller att speciell utrustning som krävs för behandlingen ej finns disponibel i Sverige
- psykosociala och sociala skäl kan föreligga för att frångå nämnda medicinska ställningstagande

Källa: IVÄ, Enheten för individuella vårdärenden, Region Stockholm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

② Planerad specialistsjukvård utomlands

- När en accepterad behandling finns utomlands men inte i Sverige så kan **“hemmakliniken” remittera** patienten till annan klinik inom eller utanför Sverige.
- Bedömningen görs då **oberoende av Försäkringskassan**.
- Exempel på detta är behandlingar som kräver stora resurser där Sverige är för litet för att behandlingen ska kunna etableras här.
- Då ersätts även resa och boende

2 Planerad specialistsjukvård utomlands - Kriterier

*Planerad specialistsjukvård utomlands för patienter folkbokförda i **Region Stockholm** kan, i särskilda fall, beviljas av **enheten för individuella vårdärenden (IVÄ)** på **hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF)** enligt nedan*

➤ Kriterier

- Vård kan beviljas vid **livshotande eller särskild allvarlig sjukdom** eller skada
- **Vården finns inte i Sverige**, alla möjligheter till vård nationellt ska vara utredda
- Vården ska vara **evidensbaserad**, deltagande i kliniska behandlings- eller läkemedelsstudier ersätts ej
- Ansökan ska ha inkommit **från behandlande läkare** vid Karolinska universitetssjukhuset, Södersjukhuset eller Danderyds sjukhus och vara undertecknat av den berörda klinikens verksamhetschef
- Ansökan ska vara inkommen och beslut ska vara fattad innan behandlingen utförs
- En individuell prövning ska alltid föregå beslutet även om patienten uppfyller ovanstående kriterier

Källa: IVÄ, Enheten för individuella vårdärenden, Region Stockholm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

2 Planerad specialistsjukvård utomlands - Ansökan

Alla ansökningar som kommer in behandlas av individuella vårdärenden (IVÄ) på hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) i samråd med sakkunnig från RCC när det gäller cancer.

➤ Ansökan från behandlande läkare ska innehålla

- Fullständiga personuppgifter
- Anamnes, diagnos och eventuell behandling som till dags dato har utförts
- Uppgift om klinik, sjukhus och land där patienten ska behandlas
- Prisuppgift där samtliga vårdkostnader är specificerade
- När behandlingen ska utföras
- Behandlingstidens beräknade längd
- Vårdplan och patientens ansvarige läkare efter återkomst till Region Stockholm
- Patientens förutsättningar att klara av den ökade psykiska pressen det innebär att vårdas utomlands
- Behov av medföljare
- Vilken typ av transport krävs

Källa: IVÄ, Enheten för individuella vårdärenden, Region Stockholm, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

② IVÄ:s statistik, Planerad Specialissjukvård Utomlands

- Region Stockholm **godkänner 1-2 ansökningar** per år, totalt all specialistvård
- 2 ansökningar kommer in per år